

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

31.08.2020. Nr. 1.7-2/922
Uz 29.07.2020. Nr. KNP/2.13/20/1963
Uz 18.08.2020. Nr. KNP/2.13/20/2211

Kuldīgas novada pašvaldībai

Par SIA "KULDĪGAS ŪDENS" līdzdalības izvērtējumu

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Kuldīgas novada pašvaldības iesniegumu par līdzdalības izvērtējumu pašvaldības kapitālsabiedrībā SIA "KULDĪGAS ŪDENS" (turpmāk – KŪ).

KP norāda, ka KŪ izvērtējumā nav iekļauta informācija atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta otrajai daļai par veiktajām konsultācijām ar komersantu pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem. Līdz ar to KP savus secinājumus balsta uz KŪ 29.07.2020. vēstulē Nr. KNP/2.13/20/1963 un 18.08.2020. vēstulē Nr. KNP/2.13/20/2211 (turpmāk kopā – Izvērtējums) sniegto informāciju.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti VPIL 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka pašvaldība ir veikusi VPIL 88.panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, KP sniedz viedokli (atzinumu) par pašvaldības veikto izvērtējumu atbilstību VPIL 88.panta noteikumiem.

No KP iesniegtā Kuldīgas novada pašvaldības Izvērtējuma par līdzdalības saglabāšanu KŪ konstatējams, ka KŪ pamatdarbības veids ir: 1) ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde; 2) notekūdeņu savākšana un attīrīšana.

Savukārt kā kapitālsabiedrības papildu pakalpojumi norādīti: 1) lietuss ūdens kanalizācijas tīklu sistēmas apsaimniekošana un uzturēšana; 2) asenizācijas pakalpojumi; 3) ūdensapgādes sistēmu būvniecība; 4) sanitārtehniskie remontu (ūdens skaitītāju uzstādīšanas, mainīšanas un plombēšanas pakalpojumi; ūdens padeves pievienošanas un atvienošanas pakalpojumi; sanitārtehnisko instalāciju remonts); 5) tehniskās dokumentācijas saskaņošana un sagatavošana (tehnisko projektu, topogrāfisko plānu, izpildshēmu un atzinumu saskaņošana un

sagatavošana).

Pašvaldība veiktajā Izvērtējumā norādījusi, ka pamatdarbības veidi saistīti ar pašvaldības autonomās funkcijas izpildi un stratēģisko mērķi – nodrošināt kvalitatīvu un Latvijas normatīvo aktu un ES direktīvu prasībām atbilstošu dzeramā ūdens ieguvu, sagatavošanu un padevi tīklā, notekūdeņu savākšanu, novadīšanu, attīrīšanu un izdali, pēc iespējas mazinot ietekmi uz apkārtējo vidi.

KP atzīst, ka kapitālsabiedrības sniegtie pamata pakalpojumi (ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde; notekūdeņu savākšana un attīrīšana, t.i., centralizēti ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi) ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē, kas kvalificējami arī kā valsts drošībai vitāli svarīgie pakalpojumi. Šādus pakalpojumus administratīvajā teritorijā citi tirgus dalībnieki nepiedāvā. Līdz ar to KP nav iebildumu pret pašvaldības līdzdalības saglabāšanu KŪ.

Nemot vērā Izvērtējumā sniegto informāciju par KŪ sniegtajiem papildu pakalpojumiem, KP secina, ka daļā no KŪ sniegtajiem papildu pakalpojumiem (asenizācija, inženiertīklu būvniecības dokumentācijas izsniegšana) ir novērojama tirgus nepilnība un minēto pakalpojumu sniegšana ir attaisnojama ar VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto izņēmumu.

Kā Izvērtējumā minēts, Kuldīgas novadā, izņemot KŪ, nav citu komersantu, kas sniegtu asenizācijas pakalpojumus, kā arī blakus novados ir tikai viens šāds komersants. KP norāda, ka gadījumā, ja novadā ar asenizācijas pakalpojumu sniegšanu tomēr sāktu nodarboties citi privātie komersanti, KŪ būtu jāpārvērtē, vai tiek ievērots konkurences neitralitātes princips kā arī tālejoši par nepieciešamību turpināt šī pakalpojuma sniegšanu.

Atbilstoši pašvaldības Izvērtējumā minētajam, attiecībā uz tādiem KŪ papildu pakalpojumiem kā ūdensapgādes sistēmu būvniecība nepastāv tirgus nepilnība, savukārt attiecībā uz sanitārtehniskajiem darbiem – tirgus nepilnība ir daļēja.

Nemot vērā pašvaldības Izvērtējumā minēto augsto privāto komersantu skaitu (25), kas var nodarboties ar ūdensapgādes sistēmu būvniecību, KP uzskata, ka KŪ komercdarbība veicot ūdensapgādes sistēmu būvniecību neatbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumam, līdz ar to šādas komercdarbības turpināšanai no VPIL 88.panta regulējuma viedokļa nav tiesiska pamata. Izvērtējumā minēts, ka KŪ ar ūdensapgādes sistēmu būvniecību nodarbojas, lai efektīvi izmantotu pieejamos cilvēku resursus. Šādus apstākļus likumdevējs nav paredzējis kā tiesisku pamatu publiskas personas komercdarbības īstenošanai. KP norāda, ka brīvas izvēles nodrošināšana attiecībā uz pakalpojuma sniedzēju ir būtiska konkurences neitralitātes nodrošināšanā un iespējamās negatīvas ietekmes uz konkurenci novēršanā.

Sanitārtehniskajos darbos (ūdens skaitītāju uzstādīšana, mainīšana, plombēšana; ūdens padeves pievienošanas un atvienošanas pakalpojumi; sanitārtehnisko instalāciju – podu, vannu, krānu, dušu remonts) KŪ iesaiste ir izvērtējama, ņemot vērā, Izvērtējumā minēto, ka Kuldīgas novadā ir tikai viens privātais komersants, savukārt blakus novados ir astoņi privātie tirgus dalībnieki, kuri var sniegt šādus pakalpojumus. KP ņem vērā Izvērtējumā KŪ norādīto, ka realitātē daļu no pakalpojumiem, piemēram, santehnikas remontu, iespējams saņemt arī no pakalpojumu sniedzējiem, kas komercdarbību neveic legāli un līdz ar to apkopot un analizēt šādus datus nav iespējams. KP uzskata, ja KŪ, sagatavojot Izvērtējumu, atbilstoši VPIL 88.panta otrajai daļai būtu konsultējušies ar nevalstiskajām organizācijām, biedrībām, iespējams, dati par faktiskajiem sanitārtehnisko darbu veicējiem būtu pilnīgāki un precīzāki.

KP tirgus uzraudzībā “Individuālo ūdens patēriņa skaitītāju maiņas pakalpojumu tirgus uzraudzība”¹ secinājusi, ka šo pakalpojumu sniegšana ir atbalstāma tikai tiktāl, cik ir konstatējama tirgus nepilnība. Līdz ar to, gadījumā, ja tirgus nepilnība nav konstatējama, konkrēto pakalpojumu sniegšana nav pamatota. KP ņem vērā, ka arī Izvērtējumā pašvaldība ir

¹ https://www.kp.gov.lv/files/documents/20191022_TU_udenskaititaji.pdf

minējusi, ka izvērtējama iespēja veikt iepirkumu vai licencēšanu pakalpojumu sniegšanai, kapitālsabiedrības ziņā atstājot tikai avārijas dienestu. KP norāda, ka jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū nereti šķēršļus rada tieši publiskās personas iesaiste komercdarbībā. KP arī norāda, ka attiecībā uz sanitārtehniskajiem darbiem ir nepieciešams nodrošināt brīvu piekļuvi visiem komersantiem, kas vēlētos tādus pakalpojumus sniegt, kā arī jānodrošina, ka tiek ievērots konkurences neitralitātes princips, t.sk., neradot nepamatotus šķēršļus, piemēram, papildu izmaksas patērētājiem, ja tas izvēlas citu pakalpojuma sniedzēju, kas nav KŪ.

Noslēgumā KP aicina ņemt vērā iepriekšminētos apsvērumus tālākā izvērtēšanas procesā, tostarp lemjot par KŪ nepieciešamo papildu pakalpojumu nodrošināšanas turpināšanu, kā arī atbilstoši VPIL 88.panta otrajai daļai veikt nepieciešamās konsultācijas ar komersantu pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ar cieņu
priekšsēdētāja p. i.

J. Račko